

Ale kommun

kommun@ale.se

Rektorn vid Ale gymnasium

jonas.widen@ale.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn av Ale gymnasium
i Ale kommun

Tillsyn i Ale gymnasium

Skolinspektionen genomför tillsyn i Ale kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Ale gymnasium besöktes av Skolinspektionen mellan den 12 november 2012 och den 19 november 2012.

Fakta om skolan

Vid Ale gymnasium erbjuds gymnasieutbildning vid sju nationella program samt introduktionsprogram. De nationella program som erbjuds är barn- och fritidsprogrammet, estetiska programmet, handels- och administrationsprogrammet (endast årskurs 3), naturvetenskapsprogrammet, omvårdnadsprogrammet / vård- och omsorgsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet samt teknikprogrammet. Vid skolan erbjuds inte gymnasiesärskola utan utbildningsplatser köps framför allt i Kungälv kommun. Sammanlagt har skolan 455 elever och antalet elever har varit stadigt sjunkande under de senaste åren. Skolan leds av en rektor och dessutom finns en biträdande rektor som emellertid har varit sjukskriven under höstterminen. Rektorn har varit på skolan sedan augusti månad och är den tredje rektorn på ett år.

Den genomsnittliga betygspoängen för gymnasieprogrammen är 13,8 för elever som avslutade sin gymnasieutbildning år 2011, vilket är lägre än genomsnittet för riket som är 14,1. Skolans värde har legat på i stort sett samma nivå under den senaste femårsperioden. Genomsnittlig betygspoäng varierar mellan programmen med högst värde för elever på naturvetenskapligt program (16,2 att jämföra med riket 16,1) och lägst värde för elever på handels- och administrationsprogrammet (11,1 att jämföra med riket 12,9). Andelen behöriga till universitets- och högskolestudier var 84 procent år 2011, vilket är lägre än andelen i riket som var 87 procent. Andelen elever med fullföljd utbildning inom fyra år är 61 procent att jämföra med 76 procent i riket. Här är skillnaden mellan män och kvinnor påtaglig. 72 procent av kvinnorna fullföljde utbildningen inom fyra år men endast 50 procent av männen. Även för övriga resultatmått ligger kvinnornas resultat högre än männens.

Överensstämmelsen mellan resultat på nationella kursprov och satta kursbetyg varierar mellan de olika kurserna. Störst är avvikelserna för Matematik 1 C där 43 procent av eleverna som genomförde provet fick ett högre kursbetyg än provbetyg.

För introduktionsprogrammen redovisar skolan att 89 procent av eleverna nått minst betyget E i svenska och 72 procent har nått minst betyget E i matematik.

Helhetsbedömning

Ale gymnasium saknar ett systematiskt kvalitetsarbete på skolnivå, där analys av kunskapsresultat är en viktig del för att utveckla verksamheten och nå högre måloppfyllelse. Kunskapsresultaten i Ale gymnasium har under den senaste femårsperioden legat på i stort sett oförändrad nivå när det gäller genomsnittlig betygspoäng. Resultaten ligger klart under genomsnittet för riket. Endast 84 procent av avgångseleverna år 2011 hade grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier. Särskilt anmärkningsvärt är att genomströmningen är låg. Endast hälften av männen fullföljer sin utbildning inom fyra år. Andelen kvinnor som fullföljer är högre men fortfarande mycket låg. Ale gymnasium har en förhållandevis stor andel elever som erbjuds ett fjärde studieår. Trots detta är således genomströmningen avsevärt lägre än i riket. Sammantaget bedömer Skolinspektionen att skolan inte ger alla elever möjligheten att nå grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier.

Ett viktigt utvecklingsområde för skolan är att säkra en rättvis och likvärdig betygssättning. Lärarna är inte förtrogna med det betygssystem som gäller för årskurserna 1 och 2. Eleverna ger uttryck för att de inte är säkra på att de bedöms och betygssätts på ett rättvist sätt eftersom lärarna förefaller osäkra på vad som gäller. Rektor har ett särskilt ansvar för att lärarna är förtrogna med regelverket som gäller för betygssättning.

En viktig insats för att öka måloppfyllelsen är att säkerställa att elever i behov av särskilt stöd får det stöd de har behov av. Ale gymnasium saknar rutiner för arbetet med särskilt stöd där utredning av stödbehovet och upprättandet av åtgärdsprogram är verktyg som måste utvecklas.

Vidare är det av stor vikt att skolans värdegrundsarbete utvecklas. Förutsättningen för att den årliga planen mot kränkande behandling ska bli ett verktyg i det arbetet är exempelvis att den kartläggning som finns i form av elevenkäter också ligger till grund för de insatser man gör i värdegrundsarbetet.

Vidare behöver elevernas delaktighet och inflytande utvecklas. Inflytandet över utbildningen begränsas ofta till arbetssätt och arbetsformer medan inflytandet över innehållet i utbildningen är begränsat. Elever, lärare och rektor är emellertid tydliga med att variationen är stor mellan lärare och ämnen. Elever på barn- och fritidsprogrammet och vård och omsorgsprogrammet har större möjligheter till delaktighet än elever på de teoretiska programmen på skolan. En förutsättning för att eleverna ska känna sig delaktiga och kunna ta ansvar för sina studier är att de är väl förtrogna med målen för utbildningen. Även här är variationerna stora mellan lärare och ämnen. Det finns goda exempel på hur lärare vid skolan arbetar aktivt med att presentera, förklara och återkoppla till målen, men det finns också exempel på motsatsen. Här har rektorn ett stort ansvar att

ta fram de goda exemplen för att ge alla lärare kunskap om hur man arbetar med målstyrning i skolan.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudmannen måste åtgärda. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ale kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 30 mars 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Ale kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Skolan ska klargöra för elever vilka mål utbildningen har

Motivering

Enligt läroplanerna ska skolan klargöra för elever vilka mål utbildningen har.

Vid Ale gymnasium är det stor variation mellan lärare hur utbildningens mål presenteras för eleverna. Intervjuade lärare och elever ger varierande bilder av hur man arbetar med målen. Några lärare nöjer sig med att lägga fram kursplanen i början av kursen, medan andra återkommer till planen under kursens gång och återkopplar till målen inför olika arbetsområden. Det varierar också mellan lärare hur stor vikt man lägger vid att få eleverna att förstå målen. Några lärare låter kursplanen vara den enda informationen medan andra lägger kraft och energi på att förklara och konkretisera mål och betygskriterier / kunskapskrav.

Av utredningen framkommer att utbildningens mål inte alltid klargörs för eleverna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

Lgy 11 1.1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter /
Lpf 94 1.1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter

Grundläggande värden och inflytande**Bedömning**

Ale kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- I planeringen av verksamheten ska utformningen av elevernas inflytande anges
- Eleverna ska ha ett reellt inflytande på undervisningens innehåll

Motivering

Enligt skollagen och läroplanerna ska elevernas inställning klarläggas så långt som möjligt och eleverna ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter. Skollagen anger vidare att barn och elever ska ges inflytande över utbildningen och läroplanerna anger att läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande över innehållet i undervisningen. Vidare ska utformningen av elevernas inflytande anges i planeringen av verksamheten.

I intervjuer med elever framkommer att möjligheterna att ha inflytande över utbildningen varierar mellan ämnen och beroende på lärare. Eleverna anger att de har större möjligheter att påverka arbetssätt och arbetsformer än de har när det gäller innehållet i utbildningen. Intervjuade lärare ger emellertid en bild av att eleverna har goda möjligheter att påverka planeringen, men ger mer exempel på när och hur arbetet ska genomföras än exempel på hur eleverna kan påverka utbildningens innehåll. Det är dock tydligt att elevernas delaktighet och inflytande varierar inte bara mellan lärare utan också mellan olika program. Elever på vård- och omsorgsprogrammet och barn- och fritidsprogrammet ger emellertid exempel på att de har goda möjligheter till delaktighet och inflytande. Det finns inte någon uttalad policy för hur skolan ska arbeta med elevers delaktighet och inflytande och i skolans planering finns inte heller angivet hur man ska arbeta med dessa frågor.

Av utredningen framgår att alla elever inte har ett reellt inflytande över undervisningens innehåll. Elevernas inställning klarläggs inte och det framgår inte i skolans planering hur man ska arbeta med elevernas inflytande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

1 kap. 10 §, 4 kap. 9 och 14 §§ skollagen

Lgy 11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande / Lpf 94 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Trygghet och studiero**Bedömning**

Ale kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Det ska för varje skolenhet finnas en plan mot kränkande behandling för skolenheten som anger dels konkreta åtgärder som skolenheten utifrån en kartläggning avser påbörja och genomföra under det kommande året, dels en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Enligt samma lag ska det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Ale gymnasium har en likabehandlingsplan som också innefattar en årlig plan mot kränkande behandling. Planen är emellertid inte daterad, hänvisar till tidigare lagstiftning och bygger inte på en aktuell kartläggning av de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av eleverna. Exempelvis uppmärksammar inte skolan i sin plan det faktum att en hög andel elever i en enkät, som skolan genomfört, uppger att de inte känner att de har någon vuxen vid skolan de kan vända sig till. Vid tillfället för tillsynen uppgav rektor och elevhälsan att man arbetar med att upprätta en ny plan mot kränkande behandling.

Av utredningen framgår att Ale gymnasium saknar en plan mot kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

6 kap. 6 och 8 §§ skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Ale kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Skolan ska ge studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det
- Rektor ska se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds
- Rektor ska se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas

Motivering

Enligt skollagen ska rektor se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas. I gymnasieförordningarna anges att skolan ska ge studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det.

Vid intervjuer och dokumentstudier framkommer att det vid Ale gymnasium inte finns någon struktur för hur arbetet med särskilt stöd ska bedrivas. Elevers behov av särskilt stöd utreds inte alltid och de åtgärdsprogram som upprättas är av skiftande kvalitet och karaktär. Rektor och elevhälsan har uppmärksammat att åtgärdsprogrammen i hög utsträckning fokuserar på elevens egna insatser. En studiedag har genomförts under innevarande termin för att utveckla arbetet kring elever i behov av särskilt stöd och upprättandet av åtgärdsprogram. Inget av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen granskat utgår från elevens behov och hur de ska tillgodoses. De åtgärder som finns beskrivna i åtgärdsprogrammen lägger i hög utsträckning ansvaret på eleven och visar inte vilka åtgärder skolan ska vidta för att stödja eleven. Rektor bekräftar att åtgärdsprogrammen inte håller tillräckligt god kvalitet och har initierat ett utvecklingsarbete kring arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Rektor känner inte till om studiehundledning på modersmålet kan erbjudas på skolan.

Av utredningen framkommer att rektor inte ser till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds och att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas. Vidare framkommer att skolan inte ger studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen

9 kap 9 § 2010 år gymnasieförordning/8 kap. 5 § 1992 år gymnasieförordning

Bedömning och betygssättning**Bedömning**

Ale kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Rektorn ska se till att lärarna är väl förtrogna med regelverket som gäller för betygssättning
- Lärarna ska få stöd för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn se till att lärarna är väl förtrogna med regelverket som gäller för betygssättning. Huvudmannen ska enligt skollagen och läroplanerna se till att lärare vid skolenheterna ges möjlighet till den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och att lärare har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Vid intervjuer med elever och lärare framkommer att lärarna är osäkra på betygssättning enligt det system som gäller enligt 2010 års skollag och Lgy 11. Lärarna är inte förtrogna med de förändringar som skett och känner sig inte trygga med betygssystemet. Eleverna uppfattar att lärarna inte är tillräckligt förtrogna med systemet och känner sig inte säkra på att de betyg som sätts är rättvisa och i enlighet med de kunskapskrav som finns i kursplanerna. Rektor uppger att man arbetat med de nya reglerna men att arbetet inte är slutfört. Intervjuade lärare uppger vidare att de inte samverkar med lärare från andra gymnasieskolor för att säkra en rättvis och likvärdig betygssättning.

Av utredningen framkommer att rektor inte ser till att lärarna är förtrogna med regelverket som gäller för betygssättning och att lärarna inte fått tillräckligt stöd för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

2 kap. 34 § och 3 kap 14 § skollagen

Lgy 11 2.5 Bedömning och betyg, 2.6 Rektorns ansvar / Lpf 94 2.5 Bedömning och betyg, 2.6 Rektors ansvar

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Ale kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen
- Rektorn ska ta ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat och för att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det bedrivs ett kvalitetsarbete på skolnivå som består i systematisk och kontinuerlig planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Rektorn ansvarar vidare för att kvalitetsarbetet är dokumenterat och för att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen. Enligt läroplanerna har rektorn ansvar för skolans resultat och för att resultaten följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Dokumentstudier och intervju med rektor visar att det inte finns något systematiskt kvalitetsarbete på skolnivå i Ale gymnasium. Resultaten följs upp på individ- och klassnivå och några program kan redovisa planer och mål för verksamheter, men resultaten följs inte upp på något strukturerat sätt, utvärderas och dokumenteras inte. På skolnivå finns ingen uppföljning och analys av resultaten i förhållande till de nationella målen. I avsaknad av denna uppföljning och analys kan skolan inte heller redovisa utvecklingsbehov till huvudmannen.

Av utredningen framkommer att det saknas ett systematiskt kvalitetsarbete vid Ale gymnasium bestående av planering, uppföljning och utveckling. Verksamhetens resultat och andra nationella mål följs inte upp och analyseras inte. Underlag saknas därför för att utveckla utbildningen. Eventuella konstaterade utvecklingsbehov redovisas inte till huvudmannen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap 4–7 §§ skollagen

Lgy 11 2.6 rektorns ansvar / Lpf 94 2.6 Rektors ansvar

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Magnus Jonasson och utredare Mats Aronsson.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Enhetschef

Barbro Nässén
Undervisningsråd/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).